

Pressemeddelelse, 8. oktober 2020

Hjælp forskerne på museet HEX! - gå på jagt efter hemmelige magiske mærker!

HEX! Museum of Witch Hunt stiller skarpt på de magiske tegn, som man tidligere troede kunne beskytte mod det onde. Både for sjov og til brug for forskning.

På museet i Ribe kan større børn bevæbnet med en magisk amulet deltage i efterårsferiens jagt på mærker, der skjuler sig rundt omkring i udstillingerne, men det er uden for museet, at den store jagt på ægte mærker skydes i gang. Forskerne har nemlig brug for hjælp til at finde ud af, hvor de hemmelige mærker gemmer sig rundt omkring i hele Danmark.

De magiske tegn

Hvad de færreste ved er, at man ikke behøver at tage på museum for at komme tæt på fortidens heksefrygt.

Mange steder gemmer bygninger og genstande på hemmelige tegn, der vidner om den heksetro, som eksisterede igennem mange århundreder: de magiske beskyttelsesmærker. Mærkerne er forskellige mønstre, tegn og figurer, som alle skal beskytte mod "Det Onde" – herunder trolddom.

Et hemmeligt sprog

Mærkerne er en del af et fænomen, som forskere kalder modmagi. Magien opdeltes oprindeligt i hvid og sort magi. Den hvide magi blev brugt til helbredende formål, mens den sorte magi blev brugt til at volde skade f.eks. ved at fremkalde sygdom eller død. Modmagi var idéen om, at man ved hjælp af "hvid magi" selv kunne holde den "sorte magi" fra døren.

Ofte trækker mærkerne på kristen symbolik, og i bygninger ses de især ved åbninger og overgange som fx døre, vinduer og ildsteder. De magiske beskyttelsesmærker er blevet indridset eller sat af almindelige mennesker, der ønskede at beskytte sig mod Det Onde.

Indtil nu har eftertiden opfattet dem som enten pynt eller graffiti, og deres ekstra betydningslag er forsvundet fra den kollektive hukommelse.

Det vil forskerne nu gerne ændre på, og derfor har Sydvestjyske Museer, der også driver museet om hekseforfølgelse *HEX! Museum of Witch Hunt* planer om at dokumentere de spor efter modmagien, der kan findes rundt omkring i Danmark. Det første skridt tages med efterårsferiens aktiviteter.

Et glemt kapitel

Historiker Louise Hauberg Lindgaard har igennem et stykke tid beskæftiget sig med mærkernes eksistens. Først i Ribe, hvor hun blev opmærksom på mærkerne i forbindelse med åbningen af *HEX! Museum of Witch Hunt*, som ligger i bygninger, hvoraf nogle stammer fra hekseforfølgelsernes tid i slutningen af 1500-tallet.

- Det er helt utroligt; når man først bliver opmærksom på mærkerne, finder man dem overalt, hvor der er historiske bygninger – og dem er der selvfølgelig ekstra mange af i Ribe, fortæller Louise Lindgaard begejstret.

Men Ribe er langt fra enestående.

- Mærkerne findes i hele Danmark, og faktisk er det et veletableret forskningsfelt i bl.a. Australien og USA, for europæerne tog deres magiske forestillinger med sig til den nye verden. I Europa er vi først nu ved at få øjnene op for deres betydning, og særligt i England har man haft succes med at hente hjælp fra offentligheden i jagten på mærkerne. Det synes vi er en spændende måde at bedrive forskning på, så den model vil vi også gerne afprøve, fortæller Louise Lindgaard videre.

- Efterårsferien bliver en slags pilotprojekt, hvor vi vil se, hvor mange, der har lyst til at være med.

Bevæbnet med lommelygte og telefon

Jagten på mærker er en sjov aktivitet, som alle kan være med til. Faktisk behøver man slet ikke bo i en by med 400 år gamle bygninger, for der er eksempler på, at mærkerne er blevet brugt helt frem til 2. Verdenskrig. Mange mærker findes også i gamle kirker, der ofte huser mange slags mærker. Alt, hvad der behøves på jagten, er en god lygte og en telefon til at dokumentere mærkerne.

På *HEX! Museum of Witch Hunts* hjemmeside kan man finde en guide til, hvordan man finder mærkerne sammen med forskellige eksempler på, hvordan de kan se ud. De er nemlig ikke alle sammen lige nemme at opdage, men har man lyst til at bidrage er det en fantastisk stor hjælp for museet, der gerne vil lave en guide med danske mærker.

- Vi er lige nu i gang med at søge midler til projektet, fortæller leder af Historie- og Formidlingsenheden ved Sydvestjyske Museer, Lulu Anne Hansen, for det er et spændende forskningsfelt, som ikke alene kan fortælle os om tidligere tiders tros- og forestillingsverden, men også om, forskelle på magiske idéer og praksis på tværs af både geografiske og religiøse skillelinjer.

Museet har brug for offentlighedens hjælp

Find guiden til, hvordan du finder mærkerne på hexmuseum.dk – [Hjælp HEX!](http://hexmuseum.dk)

Send et billede af mærket til historie@sydvestjyskemuseer.dk

For at kunne bruge mærkerne på den bedste måde i vores undersøgelser, er det vigtigt, at du sender dem til os med de informationer, du har:

- Hvor er mærket: adresse, by,
- Hvor gammel er bygningen (hvis du ved det)
- Hvor sidder mærket på bygningen.
- De indsendte billeder vil løbende blive lagt på Facebook-siden for HEX! Museum of With Hunt, @hexmuseum.

FAKTA

Efterårsferieaktiviteten på *HEX! Museum of Witch Hunt* hedder "Mod det onde" og henvender sig til lidt større børn. Aktiviteten er gratis og løber fra lørdag den 10. oktober til og med søndag den 18. oktober.

Yderligere oplysninger:

Historiker Louise Hauberg Lindgaard, tlf. 2154 5972,
mail lol21@sydvestjyskemuseer.dk

Leder af Historie- og Formidlingsenheden, Lulu Anne Hansen tlf. 4012 2541,
mail lulha@sydvestjyskemuseer.dk

BILLEDER

Porten til *HEX! Museum of Witch Hunt* i Sortebrødregade 1 prydes af et magisk mærke, nemlig et såkaldt Kristus-monogram, hvor bogstaverne IHS er sammenslyngede. De står for de latinske ord "Iesus Hominum Salvator" – på dansk: Jesus, menneskenes frelser.

Lige præcis dét monogram blev i 15- og 1600-tallet indridset ved mangt en portindgang eller båret som udsmykning på ringe og andre personlige genstande.

Foto: Sydvestjyske Museer [DOWNLOAD](#)

Mange bindingsværkshuse er prydet med to store krydser, de såkaldte Andreas-kors. De er dekorative men beskytter også mod "Det onde".

[DOWNLOAD](#)